

HAZAI *Karszt-és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

BARLANGKUTATÓ CSOPORTJAINK 1962. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutató csoportjának fő munkaterülete 1962. évben az Orfűi-barlang volt, ahol könnyűbúvárok segítségével megkísérelték a III. sz. szifon átúsztatását, de munkájuk itt nem vezetett eredményre. Augusztus hónapban feltárókutatóakna hajtását kezdték meg Szuadó-völgyben és a Vízfő-forrás felett. A csoport az Abaligeti-barlangban térképezési és feltáró munkát végzett.

A Budapesti Egyetemi Atlétikai Club (BEAC) barlangkutató csoportja 1962. őszén alakult meg és munkáját a Budai-hegységben kezdte meg.

A hódvaszilasi barlangkutató csoport a Vörös Meteor barlangkutatóival együttműködve igen aktívan részt vett az alsóhegyi és Meteor-barlangi kutatómunkákban.

A dorogi „Kadic Ottokár” barlangkutató csoport a Sátorkőpusztai-barlangban egy mélybenyúló kúrtószakaszt tárt fel. Fő erejét azonban a szomszédos munkahelyre összpontosította, ahol augusztus hónapban 3 évi kemény munka eredményeképp sikerült feltárni a Strázsa-barlang hét gipsz és aragonit képződményekben gazdag termét. A csoport a kis-strázsahegyi kőbányában felnyílt barlangban is munkahelyet létesített, valamint folytatta feltáró kutatásait a Pilisnyergyi-víznyelőben is. Sok munkával és igen eredményesen a dorogi csoport szervezte meg a Társulat megbízásából az 1962. évi országos barlangkutató találkozót, a dorogi barlangnapot.

Az esztergomi „Ifjú Garda” és „Martos Flóra” barlangkutató csoportok a dorogi kutatók munkájába kapcsolódtak be és egész év folyamán igen tevékenyen kivették részüket a kutatásokból.

Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Ásvány- és Földtani Tanszéke barlangkutató csoportja április végén kutatótábort létesített a szinpetrii Kopolya-forrás völgyében, ahol egy régi eltömődött forrás-járat feltárásán dolgoztak. A nyár folyamán egy szinpetrii munkabrigáddal összefogva a közelben új kutatóknak létesítettek, melyen keresztül sikerült egy kb. 40 m hosszú deltaágba bejutni. A munkát itt továbbfolytatják. A csoport a Vass Imre-barlang végpontján levő munkahelyén is intenzíven dolgozott, itt a sorozatos omlások nehezítik a munkát. Befejtették a barlang új részletes feltérképezését és folytatták a fotogrammetrikus szelvényezést. Felújították barlangban évek óta működő automatikus távmérő berendezéseket és új méréseket iktattak be. A csoport tagjai tudományos munkatervük keretében szcintillációs méréseket és beszívargási vizsgálatokat

kezdték, cseppköszíneződési és vörösvéranyag vizsgálatokat folytattak és kalcit-aragonit kimutatási módszert dolgoztak ki. Aktívan résztvettek a Barlangtani Múzeum bővítési munkáiban is.

Az Élelmiszerkereskedelmi Tanulóiskola (KÖZÉRT) barlangkutató csoportja nyári kutatótábor keretében az Imolai-víznyelőbarlang további feltárásán dolgozott és egy — a továbbjutás szempontjából biztató — járatszakszást bontott ki. Évközben a Budai-hegységben és a Gerecsében tanulmányi bejárásokat végeztek a csoport kutatói.

Az egri barlangkutató csoport 1962. évben is eredményesen folytatta a Magyar Nemzeti Múzeum szakembereinek irányításával a Tarkői-kőfülke öslénytani feltárását. A 9 évi szünet után 1962. áprilisban megindult Vöröskői-időszakos forrás feltételezett barlangrendszerének feltárására új kutatóknak nyitottak, ahol a hőmérsékleti viszonyokból a barlangjárat közelségére következtettek. Az Istállóskói és Ispánhegy közt húzódó Balog-völgy egyik hasadékbárányjában végzett próbaátásat során csontleletekre bukkantak, melyeknek vizsgálata folyamatban van.

A KATE. Fővárosi Tanács barlangkutató szakosztálya folytatta a hárshegyi Báthory-barlang feltárását és ott újabb 70 méteres szakaszt tett szabaddá. A munkába ősrégész szakemberek is bekapcsolódtak, az előkerült anyag tudományos feldolgozása folyamatban van. A nyár folyamán a csoport tanulmányi tábor létesített az Aggteleki-karsztvidéken.

A Geológiai Technikum barlangkutató csoportja a Rókahegyen tárt fel egy kisebb cseppkőves barlangot és fel is térképezte azt. Számos tanulmányi és munkatúrát tettek a Budapest valamint az Aggtelek környéki barlangokba. A csoport rendszeresen résztvett a Barlangtani Múzeum ügyeletének ellátásában.

A Bp. Lokomotív barlangkutató csoportja a csobánkai Macska-barlangban végez rendszeres feltáró kutatómunkát, melynek során a barlangi omladékból 18 m-es tárt bontottak és elkezdtek a barlang pontos felmérését.

A Lokomotív Vasútépítő barlangkutató csoport a gerecei Lengyel-barlangban újabb, mélyebb szintekbe hatolt be. Munkájuk során a barlangban többször is vettek levegőmintákat és azokat gondosan elemeztették, hogy a „gázos-barlang” levegőjének széndioxid tartalmát és annak eredetét tisztázhassák.

A Móricz Zsigmond Gimnázium Földrajzi Szakörének barlangkutató csoportja az Űrömi-víznyelő-barlangban és a váci Naszály víznyelőbarlangjában

Barlangkutató fiatalok a Szemlőhegyi-barlang falán kővületeket tanulmányoznak. (Hortolányi Gy. felv.)

végzett kutatómunkát. Kutatási eredményeiket már évközben publikálták. A csoport több tanulmányi túrát szervezett a budai, pilisi és Aggtelek környéki barlangokba.

A miskolci barlangkutatók három csoportba tömörülve a Bükkben folytattak kutatómunkát. A *Diósgyőri Bányászklub barlangkutató csoportja* a létrástetői Szepesti-zsomboly hónapokig tartó bontása útján feltárta a Bükk eddig megismert legnagyobb barlangját, a Létrástetői-barlangot és azt az *MHT borsodi csoportjának barlangkutató szakosztályával* együttműködve nyári közös kutatótáboruk keretében 1660 méter hosszúságban 165,80 méter mélységig feltárták, felmérték, feltérképezték. E nagyjelentőségű közös vállalkozáson túl a diósgyőri kutatók a Lyukas-gerincen bontottak ki egy 28 méter mély zsombolyt, a MHT kutatói pedig a 35 méter mély Lustabérci-zsombolyt tárták fel, folytatták kutatómunkájukat az István-barlangban, a Szinva és Garadna forrásainál pedig széleskörű karszthidrológiai megfigyeléseket végeztek. A miskolci kutatók harmadik szervezete, a „*Herman Ottó*” barlangkutató csoport folytatta a Vártetői-zsomboly feltárását és vízfestéssel mutatta ki a barlangnak a közeli forrásokkal való összefüggését.

A *Pannonhalmi Gimnázium barlangkutató csoportja* 1962-ben alakult. A bakonyi karszton a Kuti Márton-viznyelőben létesítettek munkahelyet, ahol eddig kisebb járatokat tártak fel. A nyár folyamán a budai barlangokban tettek tanulmányi túrát.

A *Petőfi barlangkutató csoport* a Mátyáshegyi-barlang Meteor-ágában és az Ebédlő-teremben létesített munkahelyet, ahol egy kisebb omladékos termet tártak fel. A csoport nyári expedíciója keretében folytatta az Imolai-viznyelőbarlang feltárását, ahol egy eltömődött járatszakasz kibontásával huzatos omladékhöz érkeztek, melynek 1963-ra tervezett kibontásával továbbjutásra számítanak. A csoport kutatói részt vettek a Meteor-barlang felmérésében, valamint a Béke-barlang végpontján folytatott kutatómunkában.

A *rudabányai barlangkutató csoport* a Telekes-völgyben és Perkupa környékén dolgozott. Munkájuk során több kisebb üreget tártak fel. Felmérték a Szárhegyi-zsombolyt is.

A *Vass Imre női barlangkutató csoport* a Baradlában és a Kossuth-barlangban végzett kutatómunkát. A Baradlában méréseket végeztek és hidrológiai vizsgálatokat folytattak, a Kossuth-barlangban vízfestéssel igyekeztek tisztázni a járatok összefüggését.

A *veszprémi barlangkutató csoport* folytatta az úrkúti Macskalyuk-viznyelő bontását, tárójuk már karszton barlangjáróban halad. A csoport a Hajag Ny-i oldalán kisebb üreget tárt fel, a Keszthelyi-hegységben pedig viznyelőre bukkantak, melynek üregéből lüktető huzat fújt.

A *székesfehérvári barlangkutatók* a Bakonyban viznyelő bontáshoz kezdtek, a Vértesben a Barcaházi-barlangot kutatták. A Solymári-barlangban a térképezést gyakorolták és barlangi mozgófilm-felvételezéssel kísérleteztek. A budai és aggteleki barlangvidékekre tanulmányi túrát szerveztek.

A *Kinizsi T. E. barlangkutató szakosztálya* folytatta Teresztenyei-barlangrendszer feltárására irányuló többéves munkáját. Újból kibontották a Keserűtői-viznyelőt és újabb szakaszt tártak fel benne. Feltérképezték a Szemlőhegyi-barlangot, ahol feltáró kutatásaikat is folytatták. Bejárták az Északi-Bakonyt és katasztrereztek karsztjelenségeit. Öltözöt létesítettek a Mátyáshegyi-barlang közelében. A csoport több tagja külföldi tanulmányutakon vett részt. Munkatervüknek megfelelően számos tudományos téma kutatását folytatták és publikálták.

A *Vámörség barlangkutató csoportja* folytatta rendszeres feltáró kutatásait a Ferenchegyi-barlangban. A Rókahegyi-barlang közelében újabb üreget tártak fel, amely érdekes cseppkőképződményekben gazdag. A csoport nyári kutatótábor keretében feltárta és felmérte a 72 méter hosszú és 20 méter mély Hársas-barlangot. Újabb szakaszt tártak fel az Odorvári-barlangban is, amelynek felmért hossza így 180 méter.

A Vörös Meteor Barlangkutató Szakosztály folytatta a bódvaszilasi Meteor-barlang feltárását, amelynek hossza kb. 1 km-re, mélysége mintegy 150 méterre becsülhető. Megkezdtek a barlang felmérését is. A nyári expedíció kivül két izben létesítettek több napos földalatti tábort a Meteor-barlang mélyén. Megkezdtek a barlangbejárat kialakítását. Feltárták a Meteor-barlang közvetlen közelében a Nagyvizestöbri-víznyelőbarlangot. Folytatták az Alsóhegy magyar részének részletes geológiai felvételezését és elkészítették a Meteor-barlang környékének 1 : 5 000 méretarányú részletes földtani térképét. Biológiai gyűjtést végeztek a Meteor-barlangban. Hidrológiai vizsgálatokat folytattak az Alsóhegy valamennyi magyar és csehszlovák területen fakadó forrásánál. A csoport több tagja külföldi tanulmányutakon vett részt.

Czajlik István — dr. Dénes György

Magyarország legmélyebb barlangjai

(1962. dec. 31-i állapot)

1. Létrástetői-barlang (Bükk)	166 m
2. Meteor-barlang (É-Borsodi-karszt) kb.	150 m
3. Pénzpataki-víznyelőbarlang (Bükk) kb.	130 m
4. Jávorkúti-víznyelőbarlang (Bükk) kb.	115 m
5. Kisköháti-zsomboly (Bükk)	110 m
6. Almási-zsomboly (É-Borsodi-karszt)	93 m
7. Nagykömázsavölgyi-barlang (Bükk)	93 m
8. Mátyáshegyi-barlang (Budai-hegység)	92 m
9. Szelcfa-zsomboly (Bükk)	90 m
10. Vecsembükki-zsomboly (É-Borsodi-karszt)	83 m
11. Szabópalagi-zsomboly (É-Borsodi-karszt)	82 m
12. Bolhási-víznyelőbarlang (Bükk)	80 m

MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA 1961—62 ÉVEKBEN

1962-ben ismét százezrek látogatták a magyar föld nagyszerű természeti kincseit, az idegenforgalmi

célokra kiépített cseppkőbarlangjainkat. A látogatók számának összesítése a következő képet mutatja:

Aggteleki Baradla-barlang	116 644
Lillafüredi István-barlang	47 062
Lillafüredi Forrás-mésztufa-barlang	44 105
Miskolc-Tapolcai barlangfürdő	127 300
Tapolcai-tavasbarlang	54 506
Abaliget-i-barlang	30 790
Pálvölgyi-barlang	13 270
Összesen:	433 677

Látogatók száma	Index
1961-ben	1962-ben (1961 = 100)
116 644	109 667 94,1 %
47 062	44 288 94,1 %
44 105	46 395 105,2 %
127 300	123 971 97,4 %
54 506	68 559 125,8 %
30 790	27 741 90,1 %
13 270	9 647 73,1 %
433 677	430 268 99,2 %

Míg a hazai barlangok összlátogatóinak száma 1962-ben lényegileg azonos az előző évvel, addig ezen belül örömdetes emelkedett a külföldi látogatók száma. 1962-ben már kb. 17 000 külföldi turista fordult meg barlangjainkban (a látogatók 4, — %-a). Legtöbben világhírű barlangunkat, a Baradlát keresték fel (6000), de igen nagy népszerűségnek örvendett a Miskolc-Tapolcai-barlangfürdő is (5000 külföldi vendég).

Kevésbé örömdetes a kép, ha a barlangjainkban megforduló külföldi turisták számát a környező országok adataival hasonlítjuk össze. Baradlánkhoz közel évszázados riválisa a jugoszláv Postojna-barlang. Elo Garzarolli-tól, a barlang igazgatójától kapott tájékoztatás szerint 1962-ben a Postojnai-barlangnak 281.059 látogatója volt, ebből 144.215 külföldi (51,3%). A külföldiek zöme közép- és nyugat-európai turista.

A Postojnai-barlang földrajzi fekvése kétségkivül sokkal kedvezőbb a mi Baradlánkénál, de úgy hiszem, nem csak itt van hiba. Sokkal nagyobb propa-

gandát kellene kifejtenünk, hogy a hazánkba látogató külföldi turisták figyelmét már otthonukban felhívjuk hazánk e nagyszerű természeti kincsére.

Balázs Dénes

Der Fremdenverkehr der ungarischen Höhlen in den Jahren 1961—62

Die sieben bekanntesten Höhlen Ungarns, die zu Zwecken des Fremdenverkehrs ausgebaut worden waren, wurden 1961 von 433.677, 1962 von 430.268 Touristen besucht. 1962 betrug die Zahl der ausländischen Touristen 17 000.

Посещаемость венгерских пещер туристами в 1961—62 гг.

Семь наиболее известных пещер Венгрии, построенных для туристических целей, было посещено в 1961 г. 433.677 туристами и в 1962 г. 430.268 туристами. В 1962 г. число иностранных туристов составляло 17 000.